

POSUDEK DIPLOMOVÉ PRÁCE

Typ posudku: posudek oponentky práce

Autorka práce: Bc. Lucie Hraničková

Název práce: „Role street-level byrokracie v procesu implementace inkluzivního vzdělávání se zaměřením na pracovníky školských poradenských zařízení“

Autorka posudku: Mgr. Eva Hejzlarová, Ph.D.

Diplomová práce Bc. Lucie Hraničkové s názvem „Role street-level byrokracie v procesu implementace inkluzivního vzdělávání se zaměřením na pracovníky školských poradenských zařízení“ zpracovává aktuální a velmi zajímavé téma z potenciálně originální teoretické perspektivy. Práci hodnotím v níže uvedených oblastech:

Struktura diplomové práce je vhodně zvolená a přehledná. Výtky mám jen dílčí: jednak vnímám určitý nepoměr stran podrobné strukturace u kapitol 8.1 a 8.2, které jsou obě členěny na řadu podkapitol třetího řádu a kapitoly 8.3, která není dále členěna vůbec, jednak není souřadný vztah mezi kapitolami 5.4 a 5.5, přestože jej autorka takto naznačuje.

Cíle diplomové práce jsou: „1) Popis současné situace inkluzivního vzdělávání v České republice se zaměřením na pracovníky ŠPZ. 2) Popis role pracovníků ŠPZ v procesu implementace inkluzivního vzdělávání. 3) Zjistit, proč je pozice street-level byrokracie důležitá pro proces implementace inkluzivního vzdělávání a nakolik jsou street-level byrokraté ve ŠPZ připraveni implementovat politiku dle jejich stanovených cílů.“ (s. 5) K prvním dvěma cílům nemám připomínky a hodnotím je jako adekvátní diplomové práci, třetí cíl považuji za trochu „slepený“ a jeho první část za relativně méně srozumitelnou (odpověď totiž vyplývá z teoretických východisek a zároveň se překrývá s druhým cílem; patrné je to rovněž na úrovni výzkumných otázek, kde první otázka třetího cíle může být velmi dobře zařazena pod cíl druhý). **Formulace cílů a výzkumných otázek víceméně odpovídá požadavkům** kladeným na tento aspekt diplomové práce.

Metodologická kapitola je **podrobně pojednaná**, a to včetně etické dimenze výzkumu a reflexe výzkumnické role. Obecně autorka v této části pracuje **s odbornou literaturou**, snaží se **zdůvodňovat** svá dílčí **rozhodnutí**, a činí tak **přesvědčivě**. Diplomová práce staví krom sekundárních dat na deseti polostrukturovaných rozhovorech s pracovníky ŠVP; jejich výběr je popsán pečlivě, chybí mi pouze reflexe rozdílu mezi pracovníky PPP a SPC, příp. StVP (může být nějaký, který je relevantní pro předmět diplomové práce?), případně zařazení soukromých ŠPZ, jejichž zkušenost může být specifická, nicméně pro kontext důležitá. Pokud bych měla této části vytknout něco dalšího, tak podobu úvodní části – jednak se zde informace opakují, jednak se vyskytují dílčí nepřesnosti v terminologii („Výzkumný design práce spočívá v tematické analýze polostrukturovaných rozhovorů.“ s. 7).

Jako teoretická východiska použila Hraničková teorii lidského kapitálu, street-level byrokracie, principy inkluzivního vzdělávání a implementace politiky a jejich aktérů; **teoretická část samotná je pojednána uspokojivě**.

V **empirické části** se ukazuje, že záběr práce není tak zacílený, jak naznačuje název práce a zejména teoretická východiska. Pokud jsem to správně pochopila, autorku ve výsledku zajímala **spíše reflexe implementace** tzv. inkluze se zvláštním důrazem na liniové pracovníky (tj. učitele, školní psychology, pracovníky ŠPZ), a to z **perspektivy pracovníků ŠPZ než samotná role pracovníků ŠPZ v rámci implementace** tzv. inkluze. Rozhovory s pracovníky ŠPZ se tu tedy nepoužívají tolik jako zdroj k další analýze, která by rozkryla, co a jak činí tito pracovníci v souvislosti s implementací politiky a zda přispívají k jejímu dobrému chodu (viz cíl 3), ale využívají se jako výpovědi expertů. S tím souvisí i podoba textu v empirické části, kde se v kap. 8.2 a 8.3 mísí dostupné poznatky z odborné literatury s citacemi z rozhovorů – citace zde mají spíše charakter doplňku či ilustrace (ani členění kapitol nevzbuzuje dojem, že by pro autorku byly rozhovory a jejich analýza primární oporou, na základě které organizuje text). V této části se rovněž ukazuje, že diplomová práce nakonec nedrží pohromadě tak těsně, jak by bylo záhodno. Autorka dobře formuluje cíle a výzkumné otázky, sedí metody i (plus mínus) teorie, nicméně výsledkem je spíše potvrzení (a lehké rozšíření) toho, co už víme, a to spíše jen s volnou vazbou na teoretický rámec diplomové práce.

Autorka využívá **odbornou literaturu** v odpovídající míře, **argumentace** je na dobré úrovni.

Vyjadřování hodnotím jako **kultivované**, relativně **větším problémem** jsou **překlepy** („ráme práce“ s. 2, „strett-level byrokracie“ s. 67) a další **nedbalostní chyby** týkající se slovosledu („Školy sice zákonnou měly povinnost poskytnout“ s. 4). Vyskytují se bohužel i věty, které nekončí („Záměrně je vynechána pozice adresáta politiky, tedy žáků se SVP, a zplnomocněného tvůrce politiky, kteří už“ s. 38), případně které končí prokazatelně jinak, než by měly („Pracovníci školských poradenských zařízení jsou jedni z klíčových aktérů, na kterých, proto si diplomová práce klade následující tři hlavní cíle“ s. 5). **Výskyt těchto negativních jevů** je bohužel **nadprůměrný**.

Rovněž **formální náležitosti** jsou splněny **podprůměrně až nedbale**. Odkazování není vždy korektní (např. (Satinská a kol) tj. bez vnočení na s. 2, „Zapletalová“ na s. 4, odkaz na (Svozil, Foist: 2016) po citaci, tj. chybí strana, s. 37). V empirické části není jednotné označování respondentů – někde se označují číslem (respondent R3), někde příslušností k ŠPZ (respondent SPV).

Jak jsem naznačila výše, diplomová práce nevytěžila svůj potenciál daný teoretickým zakotvením a věcným zacílením. Teorie byly využity jen dílčím způsobem a rozhovory byly více expertní, takže hloubka zjištěného není příliš velká. Zároveň je práce koncipována solidně – autorka ví leccos o tom, jak uchopit a strukturovat problém, zvládnutí akademického řemesla je zde patrné, téma je zajímavé. V navrženém hodnocení zohledňuji rovněž formální úpravu práce (míra překlepů a jiných chyb včetně odkazování je opravdu velká).

Diplomovou práci Bc. Lucie Hraničkové doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnocení C nebo D podle průběhu obhajoby.

Možná otázka k obhajobě: V teoretické části hovoříte o principu byrokracie a profesionalizmu – jak jsou tyto principy patrné u liniových pracovníků při implementaci tzv. inkluze?

FAKULTA
SOCIÁLNÍCH VĚD
Univerzita Karlova

V Praze dne 1. června 2019

Mgr. Eva M. Hejzlarová, Ph.D.